

ikke endnu kunde saa sat Amtsrådet ind paa denne Plads, thi Amtsskoleraadet er som bekendt en meget upopulær Institution, hvorpaa den almindelige Vælger har faare liden Indflydelse. Flere af Amtsskoleraadene have da ogsaa i den Grad misforstaaet den Opgave, de i den her omhandlede Henseende have haft, at de flere Steder have ment, at det var deres Opgave at veje og prøve de forskellige Højskolars Værd og saa tildele Understøttelserne i Forhold til, hvilket Antal Elever Skolerne vilde saa, i Stedet for at det var deres ligefremme Pligt kun at undersøge vedkommende Elevers Værdighed og Trang, uden Hensyn til, hvilken Skole de ville besøge. Et enkelt Amtsskoleraad er endog saa gaaet saa vidt, at det har benyttet denne Fordeling af Understøttelserne til ligefrem økonomisk Krig mod en ældre anerkendt Højskole, hvis Forstander stod i den ubehagelige Stilling, at han politisk ikke stod paa samme Side som Flertallet i Amtsskoleraadet. Amtsskoleraadet drev denne Krig saa vidt, at fra dette Amt kunde ikke en eneste Elev, der fik offentlig Understøttelse, komme paa den Skole i flere Aar. Da det var en fattig Egn, er det selvfølgelig, at Elevantallet derved sank meget betydelig, og da det direkte Tilskud til Højskolen igen var baseret paa Elevernes Antal, var denne økonomiske Krig et saa betydeligt Tab for vedkommende Forstander, at han omsider blev nødsaget til at opgive sin Skole efter undertrange Raad i 15 Aar at have anvendt sin bedste Manddomsstraf i Skolens Tjeneste. Det er saa langt fra at være løse Paastande, jeg fremkommer med, at jeg trøster mig til at kunne bevise dette Punkt for Punkt, dersom Tingets ærede Medlemmer skulde drage det i Tvivl. Nu kan man naturligvis sige, at saadant noget kunde ikke komme til at eksistere, dersom dette Forslag blev øphøjet til Lov, al den Stund det udtrykkelig staar i § 2, at Eleverne ikke maa opgive, hvilken Skole han vil besøge, men da det næsteligvis staar hver enkelt Ansøger frit for privat baade mundtlig og skriftlig at henvende sig til de enkelte Medlemmer af Amtsskoleraadet, kan der dog meget godt ske noget lignende endnu. Hvad selve Amtsrådet angaar, da ere mine Medforslagsstillere og jeg ingenlunde Beundrere af den Sammensætning, dette Raad har, og vi

have, som ærede Medlemmer af Tinget vide, flere Gange været med til at stille Forslag om en mere demokratisk Valglov paa dette Omraade; men selv som Stillingen nu er, er det dog saaledes, at Menigmand har en forholdsvis ganske betydelig Indflydelse paa Amtsrådets Sammensætning, saa at enhver virkelig Demokrat tør ganske anderledes lægge denne for Demokratiet ingenlunde væsentlige Sag i Amtsrådets Hænder frem for i Skoleraadets, hvis Sammensætning man kun har en grimme lille Indflydelse paa. Personlig maa jeg sige, at jeg vilde have været med til at stille en Del andre Endringsforslag, hvis det ikke var sket fra den Side, som det ærede Medlem for Afsjens (Bernsen) er Ordfører for, thi som Forslaget egentlig er, vilde det ganske vist ved dets Vedtagelse blive slaaet en Masse af vore smaa Højskoler ihjel. Det vilde jeg betragte som en meget stor Skade og en meget stor Ulykke for de fattige og dårlige Egne, thi der er det vanskeligt at samle et meget stort Elevantal i en Højskole. Stillingen er nemlig saadan, at de mere velstaaende unge Mænd have mest lyst til, naar de skulle paa en Højskole, at komme til en Skole paa en anden Egn for i det hele at lære andre Forhold at kende, saa at det væsentlig bliver de mindre fornuftende, som blive tilbage, og da man ikke kan vente, at de fra de gode Egne ville søge til Hedeegnernes Højskoler, bliver det kun undtagelsesvis, at nogen søger dertil, hvoraf altsaa Følgen bliver, at disse Skoler kun kunne regne paa at saa et alt for ringe Antal Elever, og at derfor mange af dem, der kunne komme paa Højskoler af den Art — man kan have et lige saa stort Udbytte paa en mindre Skole som paa en større — ville slet ikke komme paa en Højskole. Desuden vil det være til stor Skade for Egnen, hvis de gode Højskoler tages bort, thi disse Højskoler ere alligevel Brændpunktet eller Samlingspunktet for Egnens aandelige Bevægelse. Det er en Sag, som jeg kender meget til, da jeg har staaet i Forbindelse med mange af disse Højskoler. Derfor er jeg personlig meget glad ved det Endringsforslag, der gaar ud paa, at Skoleaaret kun skal regnes til 8 Maanedere. Mere betænkelig er jeg ved at sætte Aldersgrænsen til 16 Aar. For saa vidt Endringsforslaget kan